

ادامه از صفحه اول

خطر در کمین «پاکیزگی زمین»

در سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۶ فرصت مناسبی برای انتقال حمل‌ونقل با خودروهای بزنبنی و گازوئیلی در تهران، به حمل‌ونقل عمومی، به‌ویژه با استفاده از مترو بود و این شرایط با به بهره‌برداری رساندن ۱۰۰ درصدی متروی تهران در این بازه زمانی امکان‌پذیر بود. متأسفانه به جای این نوع توسعه، مراکز ماندن ایران‌مال و مراکز خرید و برج‌های مختلف در تهران توسعه یافت که به پیچیده‌ترشدن وضعیت تهران انجامید. این در حالی است که فقط در تهران بین ماه‌های آبان تا اسفند حدود هشت‌هزار نفر مستقیماً بر اثر مصدومیت‌های تنفسی و عروقی فوت می‌کنند. ریزگردها نیز معضلی مهم و از تبعات خشک‌سالی و گرم‌شدن زمین هستند. واقعیت آن است که با فاجعه زیست‌محیطی مواجهیم که در کوتاه‌مدت هم هیچ‌کس راه‌حلی فوری برای رفع مشکل در دسترس ندارد. از سوی دیگر، به نظر می‌رسد که عوارض ناشی از تغییرات اقلیمی موجب وقوع رخداد‌های شدید آب‌وهوایی در بازه‌های زمانی کوتاه شده است. اینها مسائلی است که فقط با همکاری‌های منطقه‌ای و با بهره‌گیری از آخرین دستاوردهای علم و فناوری و همچنین به‌کارگیری نیروهای نخبه ملی و بین‌المللی می‌توان با آن مواجه شد. فعالیت‌های بشر و انقراض انواع پستانداران در سده اخیر نیز موجب بحث جدیدی مبنی بر امکان رخداد انقراض بزرگ دیگری با شروع یک «دور» جدید در زمین شده است. در سال‌های اخیر بحث از «دور» جدیدی در محفل‌های زمین‌شناختی در دنیا هم‌زمان با دریافت اهمیت تغییرات اقلیمی ازسوی زمین‌شناسان شدت یافته است؛ گفت‌وگو از دوری به نام آنتروپوسن (عهد جدید انسان) است. شروع آنتروپوسن را از زمان انقلاب صنعتی، از حدود ۱۵۰۰ تا ۱۷۰۰ میلادی به عنوان زمان شروع این دور جدید زمین‌شناختی در نظر می‌گیرند. در ۳۰۰ سال گذشته ۷۵ درصد از گونه‌های مختلف پستانداران از بین رفته‌اند و براساس پیش‌بینی، اگر روند کنونی ادامه یابد، کلیه گونه‌های پستانداران در ۵۰۰ سال آینده در وضعیت بحرانی و در حدود ۲۵۰۰ سال آینده در وضعیت خطر انقراض کامل –که ششمین انقراض در زمین خواهد بود– قرار خواهند گرفت. این پدیده‌ای است که در کل ۵۴ میلیون سال قبل از آن، پنج‌بار رخ داده است. این پنج انقراض در دوران نخست زمین‌شناختی اولین‌بار در ۴۳۵ میلیون سال قبل و بار دوم در ۲۵۲ میلیون سال قبل و بار سوم در پایان دوران نخست در ۲۵۱ میلیون سال قبل و بار چهارم در دوران دوم در ۲۰۵ میلیون سال قبل و آخرین و پنجمین‌بار در پایان دوران دوم در ۶۵ میلیون سال قبل وقتی که شهاب‌سنگ بزرگی به روی زمین سقوط رخ داد. این همان زمانی است که زمین‌شناسان به عنوان زمان ازین‌روقتن دانیاسورها می‌شناسند. انسان هم‌اکنون در حال شکل‌دادن یک انقراض جدید (شناسایی انقراض بزرگ زمین) در همان ایجاد و اندازه آخرین انقراض در ۶۵ میلیون سال قبل است. این مسئله به دلیل تغییرات اقلیمی، آلودگی، سکونتگاه‌های جدید و ناپایدار و همچنین تهدید تنوع زیستی رخ داده است.

✱ استاد پژوهشگاه بین‌المللی زلزله‌شناسی و مهندسی زلزله و عضو وابسته فرهنگستان علوم

جنگل‌های هیرکانی و دایه‌هایی مهربان‌تر از مادر

از این رو نقش کلیدی مدیریت منابع طبیعی که به جای صاحبان حیات بر حفظ بستر حیات متمرکز است، در پایداری محیط زیست آشکار می‌شود. اما آیا این مدیریت در حال حاضر از ابزار، اختیارات و قوانین کامل برای انجام وظیفه حاکمیتی خود برخوردار است؟ متأسفانه نه، عرصه هم‌اکنون با چالش‌های محدودکننده پرشماری مواجه بوده و در چنین شرایطی، دغدغه‌های ملی مدیریت در کلافی سردرگم چه‌بسا عقیم می‌ماند. در روبرویی و گرفتاری با این چالش‌هاست که نمی‌توان ارزیابی درستی از کارآمدی مدیریت منابع طبیعی داشت. درگیرشدن بیش از حد لازم وزارت متبوع به امر امنیت غذایی و ضرورت مستمر افزایش تولید، جایگاه انکارناپذیر منابع طبیعی در توسعه پایدار را عملاً به حاشیه برده و هرازگاهی در تعارض با سیاست تولیدمحوری قرار داده است. برنامه و طرح‌های موسوم به اشتغال‌زایی دستگاه‌های اجرائی چه‌بسا در مواردی با راهبرد پایداری منابع طبیعی مغایرت پیدا می‌کند. در هر دوره‌ای از مجلس نیز چه بسیار شاهد آن بوده‌ایم که بعضی از نمایندگان و… با اعمال نفوذ در تصرات غیرقانونی یا دورزدن قوانین، از توان مدیریت این حوزه کاسته‌اند. از جمله مصدابق این چالش‌ها، موضوع مورد بحث در همین مصاحبه است. شرکت‌های بهره‌برداری که اکنون قرار است برای حفاظت از جنگل پیمان ببندند، به بهانه خارج‌کردن درختان فرسوده، در جست‌وجوی پنجره‌ای برای برگشت و برداشت سودجویانه از این عرصه‌های حیات هستند. تلاشی که متأسفانه در سایه حمایت عوامل منطقه‌ای و از جمله بعضی نمایندگان به فشاری مضاعف بر مدیریت منابع طبیعی تبدیل می‌شود. آیا زمان آن فرا نرسیده است که با حمایت یکپارچه مردمی از صیانت منابع طبیعی، شرایطی فراهم شود که مثله‌کردن جنگل‌ها به مثابه اندام تنفسی کشور را «اشتغال‌زایی» یا «بهره‌برداری» بنامیم؟

آیت‌الله علوی بروجردی:

بدحجاب، فاسق و گناهکار هم بچه‌های ما هستند



آیت‌الله علوی بروجردی

مادر خود نمی‌گفتند اما می‌آمدند به امام جماعت محل خود می‌گفتند. اگر مشکل داشتند این آقا می‌رفت حل می‌کرد. اگر دعوای زن و شوهر داشتند او حل می‌کرد. اگر بچه با پدر اختلاف داشت او می‌رفت و حل می‌کرد. اگر خانواده مشکل مالی پیدا می‌کرد بقیه محل را جمع می‌کرد و مشکل مالی را حل می‌کرد. پدر بسود؛ صحبت از این نبود که در مسجد نماز جماعت خود را بخواند و برود؛ صبح تا شب پدری می‌کرد؛ این‌رو روحانی از حوزه بیرون رفته ما بود.

ما افسردی را در محلات تهران داشتیم که از لحاظ فضل و کمال در حد مراجع تقلید قم بودند.

اما من آنجا خود دیده بودم که با یک زن و شوهر عاّتی بی‌سواد نشسته و می‌خواهد اینها را با هم آشتی دهد. دو ساعت برای آنها قصه می‌گفت. با اینجوری بودیم. ما این نبودیم که وقتی مقام و شان پیدا می‌کنیم به مردم بی‌اعتنا شویم. هرچقدر که شان ما بالا می‌رفت ارتباط ما با مردم وسیع‌تر و گسترده‌تر می‌شد.

مست و فاسق و متحجر را رها نمی‌کردیم

او گفته است: «حاج قوام روضه‌خوان بود. مجالس او دیر تمام می‌شد. ایام محرم بود و آخر شب از منبر پایین آمد که به خانه برود. یک نفر مست آمد و جلوبیش را گرفت که مزاحمت ایجاد کند. گفت که بگذار من به خانه بروم خسته‌ام. داشتیم فکر تو چه‌کاره‌ای که خسته شدی؟ پاسخ داد من روضه‌خوان امام حسین(ع) هستم. مست گفت بی‌پروایان می‌شغلان. گفت بی‌پروایان روضه یک جا و محل و منبر و مستمع می‌خواهد. مست جواب داد که من مستمع. دولا شد و گفت این هم منبر. گفت دیدم چاره‌ای نیست و نشستم روی کمر او و یک‌بار گریه کردم. حتی با او آن زیر گریه کرد. پاشدم و گفتم روضه که برایت خواندم. حالا دیدی من روضه‌خوانم؟ حالا اجازه می‌دهی من بروم خانه؟ آن مرد مست بود. می‌توانست داد بزند و پاسبانی صدا کند

و او را دک کند. اما این‌ کار را نکرد. پرسید حالا اجازه می‌دهی بروم خانه؟ گفت بله برو. رفت و دو روز بعد دید این مرد دوان‌دوان با گریه و زاری آمد در خانه او که حاج‌آقا من را ببخش. من توبه کردم. تو را اذیت کردم. گفت: چه شده؟ تو روضه می‌خوانستی که من هم برای توبه خواندم. حتی با او شوخی کرد که پول روضه‌ام را هم ندانم. مرد گفت: آن شب که رفتم خانه مست بودم. خواب دیدم که مرده‌ام و آنجا وقتی حساب اعمال من را رسیدند داشتند مرا به جهنم برای عذاب می‌برند که دیدم یک نفر دوان‌دوان آمد و گفت صبر کنید. گفتند فرستاده‌ای از جانب آقا امام حسین دارد می‌آید. تا فرستاده رسید آمد و گفت این را می‌شود به جهنم بریدی. این منبر روضه امام حسین(ص) شده و نمی‌توان او را عذاب داد. گفت از خواب بیدار شدم فهمیدم چه خبر است. منی که ندانسته در عالم مستی منبر شد محسب شده است. ارتباط ما با مردم این‌گونه بوده است. مست بود. مست فاسق و متجاهر به فسق است. اما رهایش نکردیم.»

مرد توقع دارند پناهشان باشیم

او در ادامه گفته است: «مرد از ما توقع دارند برای آنها پناه باشیم. نه آنکه خدای ناکرده ضربه بزنیم. خود مرحوم آقای بروجردی آدم تیزی بود. ایشان هم عقاید مذهبی‌شان محفوظ باشد – اما یک ماه رمضان درباره امام زمان(ص) منبر رفتم. حتی یکی از آقایان پرسیده بود شما منبر می‌رفتید روضه هم می‌خواندم و خوب هم می‌خواندم. ایشان گاهی اوقات در منبر درس طلبه‌ها را نصیحت می‌کرد. یک بار قصه‌ای را گفته بود. ایشان گفته بود که در بلاد ما سر گردنه‌ها جلوی قافله‌ها را می‌گرفتند و غارتشان می‌کردند.

رئیس این‌ گردنه‌گیرها فردی بود با اعوان و انصارش، قافله‌ای آمد رد شود جلوی آن را گرفتند. اموال را جمع کردند. اهل قافله هم یک سمت زاری می‌کردند و ضجه می‌زدند. گردنه‌گیرها هرچه اسب و اموال قافله بود را گرفته بودند. آنها هم آنجا نشسته بودند که اموال را تقسیم کنند. تقسیم که می‌کردند بقیه‌ای نبود. آن را باز کردند. رئیس

سیاست

ایشان در ادامه گفته است: «مشکلی که ما داریم و عزیزان روحانی باید به آن توجه داشته باشند، این است که در حکومت همه روحانی نیستند و عمده کارهای اجرائی را غیرروحانیون دارند انجام می‌دهند؛ اما چوب همه کارهای اشتباه به این عمame و این لباس بر می‌گردد. چون این لباس به آنها مشروعیت داده است. این لباس بوده که به آنها اعتبار داده بر مردم سلطه پیدا کنند. هر خطایی اتفاق می‌افتد را مردم از چشم ما می‌بینند. انسان است خطا می‌کند. گاهی اوقات بزرگان مراجع را دیده‌ایم که با آنها بحث می‌کردیم و می‌فرمودند شما درست می‌گویید و من اینجا اشتباه کردم. اشتباه را می‌پذیرفتند. دفاع نکنیم. اصرار بر اشتباه نکنیم. اگر ما این کار را انجام دهیم، دیگران هم که در حکومت هستند از ما پدا می‌گیرند. بیخود اشتباه را توجیه نکنیم. ولو اینکه مردم از ما توقع دارند کارها را پخته و با مشورت انجام دهیم و کمتر اشتباه کنیم، با اهل فن مشورت کنیم و بعد تصمیم بگیریم، نمایندگانی که به مجلس می‌روند اهل تدبیر و تخصص و کاردار باشند و قانونی که بیرون می‌آید، حاصل یک جماعت ۳۰۰ نفره کاردار باشد، نه اینکه قانون درست شود و در اقتصاد و زندگی مردم مصیبت درست کند. اما اگر جایی اشتباه شد، سعی کنیم اولین فرصت از اشتباه برگردیم و جبران کنیم.

یک عده در حوزه می‌خواهند همه مثل خودشان فکر کنند
آیت‌الله بروجردی گفته است: «عده‌ای در حوزه هستند که می‌خواهند همه مثل خودشان فکر کنند. می‌توانیم با زور بگوییم این‌ کار را نکن؛ اما نمی‌توانیم به کسی بگوییم این‌ مطلب را نفهم. نمی‌شود به فکر و دل تحمیل کرد. امکان ندارد همه مثل شما فکر کنند. کسانی هم هستند غیر شما فکر می‌کنند؛ تحملشان کنید. اگر با صحبت قانع‌شان کردید، بسیار خوب است. اما اگر قانع نکردید، شما حرف خودتان را بزنید و آنها هم حرف خودشان را بزنند و هر کسی طرفدار خودش را خواهد داشت. اصلاً حوزه برای تحمل فکر همدیگر نیست. در حوزه همدیگر را تفکار و همدیگر را تحمل نمی‌کنیم و فقط پر خاش و توهین است. من توان تحمل داشته باشم. تحمل کنیم تا مردم یاد بگیرند و این پرخاشگری به اجتماع منتقل نشود که الان شده است. متأسفانه ما با شده است. قبول دارم که نباید حرف ناحساب بزنند. اما جواب حرف ناحساب با ناحساب نیست… من اینجا مرحوم آقای کلپایگانی را دیدم. بر سر قضیه (کتاب) «شهد جاوید» به منزل ایشان ریخته بودند و برخی موافق و برخی مخالف بودند. لبخند و نصیحت از صورت این مرد محو نشد. حتی کسانی که تعرض می‌کردند و می‌گفتند در حضور جمع بد می‌گفتند هم کارشان گیر کرده بود، یس و او طلبه دیگری هیچ تفاوت نمی‌گذاشت. ما اینها را

داشته‌ایم؛ از اینها یاد بگیریم.

مسائل قرون وسطا از سوراقتار کشیشان بود
ایشان در ادامه گفته است: «خیلی از مسائلی که در قرون وسطی پیش آمده، در اثر حرکات سوء کشیشان مسیحی در قرون وسطا است. اصلاً به وجودآمدن رنسانس اروپایی مقابله با حکومت کلیسا بود. انقلاب کبیر فرانسه عکس‌العمل بود. اینها را توجه داشته باشیم. در سخن‌گفتن و عمل‌کردن طوری خودمان را تهذیب کنیم که اگر جایی منعکس می‌شود آبرو باشد. از خدا بخواهیم که برای شیعه و اسلام آبرو باشیم و آبروبر نباشیم. یعنی اگر هم آبرو نیستیم، لاف‌بر آبروبر نباشیم. آیت‌الله بروجردی درباره نقش زنان در جامعه هم گفته است: «امروز جامعه زنان هویتی است که باید بهره‌برداری و استفاده کنیم. در طول تاریخ مملکت ما و کشورهای دیگر، نه در اسلام، چون مردسالاری بوده خیلی از حقوق زنان تصنیع شده است. هنوز هم هند و پاکستان زیاد تصنیع می‌شود. طبعاً جامعه زنان هم برای حفظ حقوقشان مطالباتی را دارند. زن کالای خوش‌گذرانی مرد نیست. زن وجودی است که در جامعه و اجتماع یک واحد فعال است. مثل مرد در جامعه حقوق دارد؛ این حقوق باید استیفا شود. اگر ما هم ندیم باید از همه بگیرند. در اسلام این حقوق شناخته شده است. اسلام حتی می‌گوید زن حق دارد برای شیردادن حقوق بگیرد. مهریه در برابر استمتاع است. نمی‌توان زن را اجبار کرد بچه‌دار شود. من نمی‌توانم زن را اجبار کنم که در خانه من لباس بشورد. در عناوین اولیه و ثانویه و مسائلی که در مقام تراحم در اجتماع پیدا می‌شود، باید حقوق زن را بررسی کنیم. توجه داشته باشیم که این زنان در اجتماع امروز زندگی می‌کنند؛ نمی‌توانیم آنها را محدود کنیم. اگر حق رای دارد، مطالبه هم دارد. تمام حقوق اجتماعی مردان را زنان هم دارند. ما باید این را به رسمیت بشناسیم. البته این فقط عیب جامعه ما نیست و در جامعه آمریکا و اروپا همین‌طور است. متأسفانه آنجا حقوق و ارزش مالی که برای کار زن قائل هستند، کمتر از مرد است. گاهی در آنجا زن به معنای واقعی کالا می‌شود.

روزنه

رئییی با انتقاد از عملکرد دولت و مجلس در شکل‌گیری اعتراضات کارگری:

صدای اعتراضات کارگران را بشنویم



✱ **شرق:** نگاه امنیتی و قضائی به اعتراضات کارگری که از زمستان ۹۶ آغاز شده است، یکی از مهم‌ترین انتقادها به نحوه برخورد با این اعتراضات است که آیت‌الله رئیسی نیز بر این نوع نگاه انتقاد وارد کرده و خواستار شنیده‌شدن صدای کارگران ازسوی دولت و مجلس قبل از برخورد قضائی شده است. بعد از واگذاری‌های غیراصولی و بعضاً رعایت‌نکردن موازین قانونی در واگذاری بسیاری از کارخانه‌ها به بخش خصوصی، نه تنها شاهد رشد تولید نبودیم که در بی‌خردی یا سواستفاده مالکان جدید از دارایی‌ها و نبود نظارت بر روند انتقال و ادامه فعالیت کارخانه‌ها، خرجه تولید از فعالیت باز ایستاد و کارگران مانند و بی‌کاری و بی‌پولی و فقری که چنگ به جانشان می‌زد. کارگران ناامید از تحقق حقوق خود دست به اعتراض زدند که نتیجه اعتراض، اخراج و تعدیل نیروها در کارخانه‌ها بود و بازداشت و اتهام اقدام علیه امنیت ملی در دستگاه قضا نیست خواستار حذف نگاه قضائی به مسئله کارگران شده است.

آیت‌الله رئیسی که در جمع اعضای فراکسیون زنان مجلس شورای اسلامی سخن می‌گفت با اشاره به برخی انتقادات از برخورد با اعتراضات کارگری گفته است: «من معتقدم اعتراضات کارگری به دلیل مشکلاتی است که کارگران دارند و این مشکلات و اعتراضات باید پیش از آنکه جنبه قضائی یابد، ازسوی دولت و مجلس شنیده و حل و فصل شود.»

اعتراض‌ها باید در وقت خود شنیده شود

رئیس قوه قضائیه که روند غیراصولی و غیرقانونی واگذاری‌ها را یکی از عوامل مهم در شکل‌گیری اعتراضات کارگری می‌داند، با علم به نقایص قانونی با انتقاد از قانون‌گذاران فعلی، تأکید کرده است: «شما به عنوان قانون‌گذار و ناظر، دستان باز است و می‌توانید این مشکلات را به راحتی پیگیری کنید. قطعاً باید اعتراض کارگر شنیده شود. وقتی کارخانه‌ای به یک فرد واگذار شده که اهلیت لازم را ندارد و بعد تولید این کارخانه رو به افول می‌رود و نهایتاً تعطیل می‌شود، طبعاً کارگران بی‌کاری می‌شوند و وقتی حقوقی نگرفتند، اعتراض می‌کنند. این اعتراض‌ها باید در وقت خود شنیده شود و اساساً نباید اجازه داد کار به اینجا بکشد. باید در هنگام واگذاری، اهلیت فرد بررسی شود و بعد از واگذاری نیز دولت با پرداخت تسهیلات و سایر مشوق اقدام به توانمندسازی کند. مجلس نیز به عنوان نهاد ناظر باید بر این روند نظارت داشته باشد و اصلاً اجازه دهیم که این موضوعات جنبه قضائی پیدا کند.»

چرا نمایندگان یک امر غیرواقعی را تکرار می‌کنند؟

صدر احکام سنگین در پرونده کارگران نیشکر هفت‌تپه یکی از مواردی بود که نه فقط فعالان مدنی و افکار عمومی که شخص رئیس دستگاه قضا نیز لب به انتقاد گشود و خواستار برگزاری سریع و منصفانه به پرونده متهمان در مرحله تجدیدنظرخواهی شد که هنوز این مهم محقق نشده است. ازاین‌رو، رئیس قوه قضائیه در ادامه با اشاره به انتقاد از برخی احکام صادره، گفته است: «قاضی تابع قانونی است که شما عزیزان وضع کرده‌اید. قانون می‌گوید در تعدد جرائم، مجموع محکومیت‌ها در حکم قید باید شود، اما اشد آن به مرحله اجرا درمی‌آید. شاید بسیاری از افراد، این موضوع را ندانند و بر اساس آنچه در حکم قید شده، مجموع محکومیت‌ها را به عنوان آنچه اجرا می‌شود بیان کنند. اما نماینده‌ای که می‌داند براساس قانونی که خودش وضع کرده است صرفاً حکم اشد اجرا می‌شود، چرا یک امر غیرواقعی را تکرار می‌کند؟»

موافقت رئیسی برای بازید از زندان زنان

رئیس قوه قضائیه همچنین در پاسخ به درخواست برخی نمایندگان برای بازید از زندان زنان، از این امر استقبال کرد و گفت: هر چه این بازیدها بیشتر باشد، برای ما هم بهتر است، زیرا مشکلات موجود را به ما منعکس می‌کنید و در صدد رفع آنها برمی‌آییم. در این زمینه نیز می‌توان با برنامه‌ریزی و زمان‌بندی لازم این کار را انجام داد.

بر اساس این، با توجه به نگاه موشکافانه و نقد در دست رئیسی بر روند واگذاری‌ها و عدم برخورد به موقع دولت و مجلس با مطالبات بحق کارگری، انتظار می‌رود سایه نگاه امنیتی از پرونده متهمان کارگری هم برداشته شود و در فضای آرام پرونده‌ها مخومه شود و از کارگران معترض حمایت‌های لازم صورت گیرد.